

Літургійне богослов'я

УДК 27-184:271.4

ЯК СЬОГОДНІ НЕ ВТРАТИТИ ПРАВО НАЗИВАТИСЯ ХРИСТІЯНИНОМ ПОЗА ЦЕРКВОЮ?

Василь ГОГОЛЬ

Івано-Франківська академія Івана Золотоустого, кафедра богослов'я,
вул. Гарбарська, 22, 76019, Івано-Франківськ, Україна
e-mail: basilio_ua@yahoo.it

У статті проведено аналіз тези, християнство і сучасність, виклики та шляхи їх вирішення. З'ясовано, яке місце займає християнин, поза Церквою, в парафії, в сім'ї, в школі та в суспільстві. Проаналізовано виклики, які повстають перед християнином, важливо не втратити свою ідентичність. Тому кожен із нас покликаний нести Добру Новину, прикладом власного життя. Бути християнином – це означає належати Христові та змістом свого життя бути вдячним Богові.

Ключові слова: Церква, християнин, парафія, віра, храм, вибір, Ісус Христос.

The article analyzes the thesis, Christianity and the present, challenges and ways of their solution. It is found out what place a Christian takes, outside the Church, in a parish, in a family, in school, and in a society. It analyzes the challenges that arise before a Christian, it is important not to lose his identity. Therefore, each of us is called to bear Good News, an example of our own lives. To be a Christian means to belong to Christ and the content of his life to be thankful to God.

Key words: church, christian, parish, faith, temple, choice, Jesus Christ.

Господь наш Ісус Христос перед вознесінням на небо звернувся до своїх учнів із закликом: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав. Отож я з вами по всі дні аж до кінця віку» (Мт. 28, 18–20). Цей заклик Христа звіщати Добру Новину стосується не лише перших Христових учнів – апостолів, він зобов'язує Церкву в усі часи, аж до кінця віків.

Святість – це Божий дар, покликання кожного християнина. «Це ж саме воля Божа: святість ваша», – нагадує св. Павло в Посланні до солунян (1 Сол. 4, 2).[8, с.15].

У тлумачному словнику подається таке визначення: «Християнин – це особа, яка вірить в Ісуса Христа, або в релігію, основу на вченні Ісуса». Хоча це добрий початок для розуміння того, хто такий християнин, однак як і багато інших світських визначень, воно не передає справжнього біблійного значення цього слова.

У Новому Завіті це слово згадується тричі (Ді. 11:26; 26:28; 1 Петра 4:16). Послідовники Ісуса Христа були вперше названі християнами в Антіохії (Ді. 11:26), тому що своєю поведінкою, діяльністю і мовою вони посилалися на Христа. Це слово спочатку використовувалося язичниками в Антіохії як глузливе прізвисько. Воно буквально означало: «ті, що належать групі Христа», або «прихильники / послідовники Христа», що дуже близько до визначення тлумачного словника [6, с.15].

На жаль, з часом слово «християнин» значною мірою втратило своє велике значення і почало застосовуватися до релігійних або високоморальних людей, але зовсім не справжніх відроджених послідовників Ісуса Христа. Багато людей, що не вірять в Ісуса Христа, вважають себе християнами лише із-за того, що відвідують церкву або живуть у «християнській» нації. Проте відвідання церкви, допомога бідним людям або моральний спосіб життя ще не роблять нас християнами. Як сказав один проповідник: «Відвідання церкви не робить людину християнином, так само як відвідання гаражу не робить її автомобілем». Членство в церкві, регулярне відвідання служіння, пожертви на роботу церкви не можуть зробити нас християнами.

Біблія навчає, що ми не можемо добитися Божої милості лише за допомогою добрих діл. У Посланні до Тита 3:5 написано: «Він нас спас нас не ради діл справедливості, які ми були зробили, але з свого милосердя, купілля відродження і відновлення Святого Духа».

Отже, християнин – це той, хто був «відроджений» Богом (Івана 3:3,7; 1 Петра 1:23) і повірив в Ісуса Христа. Ефесян 2:8 повідомляє: «Бо ви спасені благодаттю через віру. І це не від нас: воно дар Божий». Справжні християни – це ті, що розкаялись у своїх гріхах і повірили в єдиного Ісуса Христа. Їхня віра – це не слідування релігії чи моральному кодексу, і не дотримання списку дозволених і заборонених учинків.

Справжнім християнином є особа, яка вірить в Ісуса Христа і в той факт, що Він помер на хресті за наші гріхи, а через три дні воскрес, аби здобути перемогу над смертю і дати вічне життя всім, хто повірив у Нього. В Івана 1:12 написано: «Котрі ж прийняли його - тим дало право дітьми Божими стати, які а ім'я його вірують». Справжній християнин – це Божа дитина, частина Божої сім'ї, яка отримала вічне життя в Христі. А ознакою справжнього християнства є любов до ближніх та послух Божому Слову (1 Івана 2:4,10) [6, с.15].

Однак християнська віра - це не «релігія Книги». Християнство - це релігія Слова Божого, «не написаного і німого слова, а Слова воплощеного й живого». Щоб Святе Письмо не залишилось мертвим буквальним, треба, щоб Христос, Вічне Слово Живого Бога, через Святого Духа «відкрив нам розум, щоб ми розуміли Писання» (Лк, 24,45) [2, с.15].

Не можна бути християнином лише частково. Не можна бути християнином лише кілька годин чи хвилин на день, лише один чи кілька днів на тиждень. Або ти цілковито, усім своїм еством, віддаєш себе Христові, або ти не є справжнім Його учнем. Бути християнином означає всього себе, усе своє життя, усі свої мрії посвятити Богові. Бути християнином означає дозволити, щоб сила Божа пройняла мене цілковито», – наголосив Блаженніший Святослав.

«Найбільшою бідною Церкви, – вважає Глава УГКЦ, – у наш час є те, що деколи ми, християни, є християнами і віруючими тільки частково,

наполовину. Ми часто славимо Господа Бога, до Нього молимося, але живемо так, ніби Бога не існує».

«Бо не можна називати себе учнем Христовим, – наголосив духовний лідер українців, – а ставитися до своєї жінки, до своїх дітей по-поганськи. Не можна назвати себе християнином, тим, який вмер для гріха і живе для Бога, а бути вчителем, лікарем чи політиком на поганський взірєць. Бо тоді нас стосуються слова пророка Ісаї: «Той народ вустами Мене прославляє, а серце його є далеко від Мене». Якщо ми хочемо, аби одного дня ми особисто відчували, що Господь Бог мене може реально спасти, для цього треба цілковито віддати себе Богові» [7, с.15].

Глава Церкви пригадує, що ми відчували це в нашій історії, коли одного дня впали наші окупи, той, хто нас переслідував, зник як роса на сонці. Той, хто думав, що покінчив із Церквою назавжди, сьогодні лежить повалений. А ми як люд Божий воскресли. Але щоб це сталося з нами сьогодні, нам треба відректися від себе самого.

«Один із отців Церкви говорив так: взяти на себе свій хрест, то не означає лише пасивно терпіти невгоди цього життя. Бо так роблять і погани, і невіруючі, які в безнадії опускають руки і плывуть за течією. Взяти на себе свій хрест – взяти участь у таїнстві життя, смерті і воскресіння Христового. Це означає відчувати те, що сталося у Христі, стається сьогодні в мені. Сьогодні я страждаю разом з ним. Коли хтось сьогодні обплює Христа, він плює на мене, на мою тотожність, на те, ким я є», – вважає Блаженніший Святослав.

Взяти на себе свій хрест, переконує архиєрей, – взяти на себе відповідальність за свідчення християнського життя, щоб усі через моє щоденне життя побачили, що я є вірний учень Христовий.

«Як часто ми є розгублені і не знаємо, куди йти. Як часто ми хочемо йти в одному напрямку, а нас тягне в інший. Сьогодні Христос каже: покинь усе і йди за Мною, рухайся туди, куди Я веду історію людства. Іди за мною, бо Я є дорога, правда і життя. Дорога за Христом є дорогою до воскресіння, у вічне життя» [7, с.15].

Через хрещення християнин таїнственно уподібнюється до Ісуса, Який Своїм хрещенням випереджує Свою смерть і воскресіння; християнин повинен увійти в цю містерію смиренного приниження і каяття, увійти у воду з Ісусом, щоб з Ним разом піднятися, відродитися водою і Духом, щоб стати в Сині Улюбленим сином Отця і «жити новим життям» (Рим. 6,4): «Ми поховані з ним через хрещення на смерть, щоб, як Христос воскрес із мертвих славою Отця, і ми теж жили новим життям.» «Усе, що сталося в Христі, дає нам пізнати, що після купелі у воді Дух Святий сходить з висоти небес на нас і що, помазані елеєм небесної слави, усиновлені голосом Отця, ми стаємо дітьми Божими» (Св. Іларій Піктавійський, На Євангеліє від Матея, 2, 6.) [2, с.15].

Місцем, де найчастіше зароджується, зростає і дозріває святість християнина, є парафія. Тому Синод Єпископів УГКЦ 2011 року, бажаючи

духовного відновлення всієї нашої Церкви, звернув особливу увагу на парафію – основну частку Божого люду, яка під проводом єпископа як свого отця і вчителя віри, змагає до святості. Програма, що її затвердив Священний Синод, називається «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом». Завданням цієї душпастирської програми є допомогти всім вірним нашої Церкви навчитися «жити на вподобу Богові» (1 Сол. 4, 1), щоб таким чином зростати у святості і в єдності в Ісусі Христі [8, с.15].

Як сьогодні «жити на вподобу Богові» та не соромитися називатися християнином?

Праведний митрополит Андрей Шептицький навчає християн як визнавати свою віру: «Розумом визнає християнин свою віру, коли добре знає, чого віра учить. А серцем – коли її любить і живе по її правилам. Обі ці речі є потрібні до визнавання святої віри. Бо коли християнин не знає віри, то й не знає дороги, якою має йти. А коли її не любить і не живе по її правилам, то, хоч би й знав її, вона для нього є мертвою - не є його провідником» [3, с.15].

«Хто не знає своєї віри, той є лишень з імені християнином, а не перед Богом. Бо християнин – то людина, що своїм розумом виразно визнає як правду все те, що Христос об'явив, а свята Церква подає до вірування.

Свята віра - то наче святий ланцюг, що в'яже християнина з Богом і до Нього його тягне. Цей ланцюг держиться саме твого розуму, мій брате! А твій розум держиться цього ланцюга якраз через те, що знає Божу науку.

Тому-то перша і найважливіша річ для християнина – знати свою віру. Та, на жаль, як багато є між Вами таких, що мало або й зовсім не знають своєї віри! Буває, що християнин й посивіє, і вже над гробом стоїть, а ще не знає навіть найважливіших правд Христової науки. Не знає нічого ні про свою душу, ні про вічне спасення, ні про Божу ласку, що до спасіння конечно потрібна, ні про гріх, що цю ласку проганяє з душі, ні про того Христа, що дає цю ласку та грішникові назад повертає її через святу сповідь й покуту. Отже, про те все не одини християнин зовсім нічого-нічого-нічого не знає!

І як же не плакати над таким, коли бачиться, як він з дня на день вже зближається до гробу, а до спасіння, до вічного свого щастя, дійти не може!

Не може дійти, бо не знає тих найважливіших правд Божої науки, які до спасення конечно муситься знати.

Та хоч такий християнин не раз уже старий, то таки цього найконечнішого навчитися мусить; конечно мусить просвітити свій розум!

а) Ще в селі, де є церква і де проповідується Боже слово, там справа лекша. Бо вистарчить такому християнинові через якийсь час слухати в церкві з увагою Божого слова, а в короткому часі знатиме вже бодай тих шість правд віри, без яких нема для християнина спасення.

б) Але як де в селі церкви нема, а до церкви далеко, що ж тоді з таким християнином робити? Як вирятувати його?» [3, с.15].

«По науку до панотця не прийде, бо й сам він несвідомий, що він такий сліпий і над пропахло стоїть. А й панотець до нього не зайде, бо часом й не знає, що десь в селі є такий нещасний християнин.

Що то я не натурбовався над гіркою долею таких людей! А як одну зараду для них обдумав я саме тії католицькі читальні, у яких оден письменний може прочитувати на голос для інших всілякі добрі книжки.

І коли б я в кожному селі найшов одну бодай щирю душу християнську (чи то вона зі старших, чи парубків, чи дівчат), яка пішла б за моєю радою і схотіла б поширювати поміж людьми побожні книжки, тоді зі серця спала б мені тяженька журба за долю тих бідних людей, що не знають Бога» [3, с.15].

Отже, за словами митрополита християнин який вірить в Бога то він мусить бути у спільноті яка з'єднує його із Творцем. Важливою умовою для сучасного християнина брати активну участь у житті парафіяльної спільноти.

Постає питання як називатися християнином у церковній спільноті і не втратити запалу нести Добру Новину у навколишній світ?

Митрополит Андрей каже: «чоловік який має почуття християнської любови, попри своє добро, зуміє він подбати і про других. А коли цього треба, то потрапить і своє добро пожертвувати... Та ніколи ні найменшої кривди не допустить супроти ближнього. Від такого чоловіка просто аж променює тепла, щира любов! І цим промінням огортає вона всіх людей, які до цього чоловіка зближаються.

Коли хто попросить чогось у такого чоловіка, то, хоч і не раз не може він уволити його волі й мусить відмовити, одначе робить це чемно, без гордості й зарозумілості, так, що кожний бачить це і розуміє, що він рад би допомогти, тільки не в силі. А коли бачить ближнього в біді, тоді й на себе забуває, коби лише допомогти... А поміч та, яку дає така людина, зовсім не хвалиться і не надувається. Вона так мило і спокійно, такою любов'ю огортає потребуючого, раз і невелика, хоч не раз і дуже мала, одначе приємніша для того, що ніж не одна велика поміч, але подана без любові. Бо любов ближнього робить чоловіка чемним і покірним, милосердним і терпеливим, повним спочуття і благородности» [3, с.15].

Ми знаємо, що парафіяльний храм є центром духовного життя певної громади вірних, бо саме у ньому звершується основна молитва – це Євхаристія. Вона є центром духовного життя кожної людини, його джерелом і вершиною, до Євхаристії повинні бути спрямовані всі діяльності, апостоляти і душпастирські ініціативи парафії. «Немає ціннішого моменту в нашому земному житті, як Служба Божа», а тому діяльність священика і мирян повинна бути спрямовані на живу і активну участь всіх парафіян у недільній Євхаристії.

Священик відповідальний за те, щоби люди брали активну участь у цій центральній відправі, головне, щоби цінували приймання Святих Таїнств Тіла і Крові Господньої, тобто старалися побороти стереотип причащатися «раз до року». Читаємо про це у пастирському листі Патріарха Святослава: «Зібрана на Божественній Літургії парафіяльна громада єднається зі своїм невидимим Головою, Христом, і з усіма святими й ангелами, творячи в такий спосіб таїнственне єднання неба й землі, дочасності і вічності». На дві речі прагну звернути увагу: літургійний спів, а головне роль хору, і на

богослужбові тексти – молитовники як для звичайних Літургій, так і для богослужінь для дітей. Ці два елементи відіграють важливу роль у наближенні вірних до храму.

Такі гарні слова читаємо у Катехизмі «Христос наша Пасха» (пор. 624), що «літургійний спів не є «концертом духовної музики», під час якого люди діляться на «виконавців» і «слухачів», але той, хто провадить спів, повинен залучати всіх до спільної молитви».

Отже, чи то співець, чи дяк, чи хор, усі мають завдання допомогти людям молитися, співати. Провідник співу повинен всіляко допомогти вірним молитися. Для цього у нашій парафії ми підготували і видали спеціальні молитовники з різними відправами та піснями. Дяк оголошує сторінки змінних частин Святої Літургії чи пісень, а всі присутні, мають перед собою молитовники і, відповідно, відкривають, стежать і співають. Таким чином беруть активну участь у молитві «єдиним серцем і устами» [1, с. 15].

Ісус Христос сказав до своїх учнів: «Ви – сіль землі... Ви – світло світу» (Мт. 5, 13–14), – і тим самим закликав нас виходити за межі нашої церковної спільноти, щоб нести у світ Христову науку, щоб перемінювати світ Христовим Духом. Відновлена Святим Духом церковна спільнота самим своїм буттям стає живою проповіддю Христа, присутнього у ній. Тут доречно згадати один із улюблених висловів блаженного Папи Івана ХХІІІ, що «парафія – це «криниця посеред села», до якої усі приходять, щоб втамувати спрагу». Важливо, щоб наші парафії ставали такими духовними криницями, щоб до них горнулися люди та знаходили покріплення і силу, любов і благодать, одне слово – спасіння.

Повертаючись до Господнього заклику, зауважимо: Ісус Христос навчає нас, що маємо бути готовими свідчити про Нього не лише своїм життям, а й словом. Сьогодні нерідко трапляється, що християни соромляться визнати свою віру, приховують її мовчанкою і пасивністю там, де треба відважно боронити Христову Церкву та стати на захист прав і гідності людини. Наші душпастирські ініціативи, катехизація, Богослужіння, читання Слова Божого тощо мають зробити нас стійкими й непохитними у вірі, а також завжди готовими «дати відповідь кожному, хто у нас вимагає справоздання про нашу надію» (пор. 1 Пет. 3, 15).

Священики та богопосвячені особи, які, керуючись місійним духом, несуть духовну опіку нашим вірним поза межами матірної землі, зокрема емігрантам, як рівно ж тим, хто звіщає Боже Слово в'язням, військовослужбовцям та усім, котрі ще не пізнали і не зустріли Христа. Вся Церква повинна підтримувати їх та молитися за силу Духа для них у цьому важливому служінні [8, с.15].

Із вище сказаного можна запитати себе: хто ж має здійснювати ці такі важливі й потрібні завдання? Хто повинен подбати про те, щоб наші парафії були справді живими? Може, єпископ? Може, наш парох разом з іншими душпастирями? Може, ще трохи катехити чи богопосвячені особи, якщо

їхній монастир знаходиться на території парафії? Відповідь на ці запитання проста: за оживлення парафії несе відповідальність кожен із нас. Заповіді Христові стосуються всіх без винятку вірних. Всі ми творимо Єдину, Святу, Соборну і Апостольську Церкву. Тому всі маємо бути «живими каменями» у будівлі нашої парафії, яка є втіленням цієї Церкви в нашій місцевості.

Блаженіший Святослав звертається до всіх вірних такими словами: «Відчиніть двері своїх душ і домівок Христові, дозвольте Його Святому Духові вас перемінити, очистити і скріпити Божою любов'ю! Запрошую усіх – мирян, богопосвячених осіб і духовенство – до оновлення нашого церковного буття на рідних землях і на поселеннях. Скріплені Божою благодаттю та довірою до Його Святого Провидіння, яке впродовж віків провадить нашу Церкву, берімося до праці!» [8, с.15].

Отже, важливим аспектом життя християнина є участь у парафіяльному житті. Як повинен поводитися християнин поза церковною спільнотою? Найперше бути собою і виконувати свій обов'язок, щодо свого стану та покликання.

Святіший Отець Франциск у своїй проповіді каже, що Євангеліє перемінює людину в усій її повноті й не визнає лицемірства, а також попереджує, що шлях християнина — це мучеництво і що суті Євангелія не можна «розбавляти».

Папа пояснює уривок із Першого послання святого Павла до Коринтян: «Брати! Ходять чутки, що між вами є розпуста, і то така розпуста, якої навіть між язичниками немає. Але ж чому ви, християни, так живете?» ці суворі слова докору святий апостол звертав до християн, які провадили «подвійне життя», і дуже сердився на тих, які хвалились тим, що були «відкритими християнами», але сповідання Ісуса Христа у них ішло разом із терпимістю до аморальних справ.

Святий Павло при цьому нагадує, що невелика кількість закваски заквашує все тісто, і щоб бути новим тістом, потрібно нової закваски. Євангеліє повністю перемінює людину Вказуючи, що Ісус рекомендував своїм учня вливати молоде вино у нові бурдюки, Папа каже: «Новизна Євангелія, новизна Ісуса Христа не тільки перемінює нашу душу; вона перетворює нас повністю: душу, дух і тіло, всіх і все(...). Новизна Євангелія є абсолютною, вона повна; охоплює всіх нас, бо перемінює нас зсередини назовні: дух, тіло та повсякденне життя». «Новизна» Євангелія і «новинки» світу Папа Франциск зазначив, що християни Коринта не зрозуміли цілісної новизни Євангелія. Вона не є ідеологією або суспільним способом життя, не співіснує з поганськими звичками. Новизна Євангелія – це Воскресіння Христа, це саме той Дух, який нам посланий, щоб «супроводжувати нас у житті» [4, с.15].

Ми, християни, – це чоловіки й жінки «новизни», а не «новинок». На думку Святішого Отця, не бракує людей, які намагаються жити своїм християнством ніби «новинкою», запропонованою світом, новинкою світською, яка не приймає всієї істини. Є відмінність між «новизною» Ісуса

Христа і «новинками», які пропонує світ. Бути слабкими, але не лицемірами. Люди, яких засуджує святий апостол Павло, за словами Папи, – «літеплі, аморальні, формалісти, лицеміри». Далі Його Святість мовив: «Хтось може сказати: «Але ж ми слабкі, ми грішники...» Однак це зовсім інакша річ! Якщо ми приймаємо те, що ми грішні й слабкі, то Господь прощає нам, адже Ісус Христос прийшов у світ для прощення гріхів» [4, с.15].

Відмінність полягає в тому, щоб не бути лицемірами, не жити світськими «новинками». Шлях тих, хто слідує за Христом, – це мучеництво. Ісус не обдурює тих, хто хоче слідувати за Ним. Папа Франциск, відповідаючи на питання: «Який шлях тих, хто прагне жити «новизною», а не «новинками»», нагадує, як завершується євангельський уривок, прочитаний цього дня: «Книжники й фарисеї радились між собою, як позбутись Ісуса, як Його вбити». «Шлях тих, хто приймає новизну Ісуса Христа, – той самий, що й Ісуса, тобто це шлях мучеництва».

Не завжди йдеться про криваве мучеництво, але найчастіше – про мучеництво повсякденного життя. Папа застерігає, щоб не вести переговори зі «світськими новинками» і не розбавляти суті євангельської «новизни» [4, с.15].

Бути християнином – це означає належати Христові, отримати дотик Божий у Таїнстві Хрещення і змістом свого життя бути вдячним Богові.

Дуже багато людей намагаються досягнути успіху у якійсь певній галузі, але у житті кожного є мить, коли промовляє глибина. Саме тоді людина задумується над тим, куди я рухаюся – і немає жодної народності чи цивілізації, яка би на таку зустріч не виходила.

Життя святих – це Євангелія у практиці, християнство – це практика Євангелія на щодень. Як не можна навчитися плавати по книжці, так і не можна навчитись бути християнами в теорії.

Неділя – це день Бога, день нашої свободи, це свято Христового воскресіння, перемога над смертю, це до певної міри маніфестація нашої свободи. Бути християнином без Христа неможливо.

Бути християнином – це залишатися вірним Христові, не тому, що так треба, але тому що цього потребує твоє ество.

Ми зараз в країні проходимо період переживань і тут два варіанти – впасти, нічого не робити, нарікати, або ж піднятися: молитись і трудитись [5, с.15].

Учні Ісуса мали нагоду жити в присутності живого Бога. Так має жити християнин – відчувати присутність Бога. Якщо ми навчимося вранці клякнуту і просити благословення, цілий день ходити в Його присутності – тоді, коли граю на скрипці, граю у футбол, пхаюсь або виходжу з маршрутки, клякаю у храмі. Звідси і проблема зосередитись: якщо ми 24 години в іншій площині, то важко миттєво зупинитись, щоб помолитись, треба завжди відчувати присутність Бога.

Там, де християни, там не буває натовпу, люди не бувають сліпими: нам треба щоденно вчитися один одного бачити, бо як ти можеш любити

невидимого бога, якщо не любиш брата, якого бачиш. Практика життя показує правду нашої віри.

Християнство – це завжди вибір. І у світі – це завжди вибір, в тому числі, дати хабаря чи ні.

Бути християнином – це означає бути мужнім, символ християнства – це лев, цар, сила. Це також ягня, риба, але ні в якому випадку не хамелеон.

Ми як учні Христа не повинні щось показувати. Може мені слід відійти і від тих людей, які ненавидять любити, хоч які також відкуплені кровю. Помолитись про те, щоб Бог дав сили їм це сказати.

Любов одна і та ж сама, це сила, якою покликаний світ до життя. Цю гармонію прагнуть зруйнувати ті люди, які проти. Можна бути правдивим християнином, будучи лікарем, вчителем, військовим. Є люди, які беруть зброю, щоб зруйнувати, а є люди, які беруть її щоб захистити.

Коли ти йдеш на якусь зустріч – ти готуєшся. Переступити поріг храму – це приготуватись [5, с.15].

Отже, християнами називаються ті котрі є хрещенні в ім'я Ісуса Христа. Ми в той момент отримуємо благодать Святого Духа, отримуємо право зватися християнами. Навіть у сучасному світі який є секуляризованим маємо обов'язок бути учнями Христовими і нести Добру Новину по цілій землі не соромлячись цього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Каськів О. Жива парафія - місце зустрічі з живим Христом / Олег Каськів. – Львів: Свічадо, 2016. – 176 с.
2. Майер-Скуманц Л. Катехизму Католицької Церкви / Лене Майер-Скуманц. – Київ: Місіонер, 2001. – 753 с.
3. Шептицький А. Пастирські послання. Том. I / Андрей Шептицький. – Львів: Артос-Медіа, 2007. – 1014 с.
4. Папа Франциск. Новизна Євангелія не дозволяє провадити подвійне життя [Електронний ресурс] / Франциск Папа. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://credo.pro/2018/09/218732>.
5. Фредина О. Як бути християнином: 17 добрих порад [Електронний ресурс] / Орест Фредина. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://dyvensvit.org/statti/rozmovy/1004472/>.
6. Хто такий християнин? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gotquestions.org/Ukrainian/Ukrainian-what-Christian.html>.
7. Шевчук С. Глава УГКЦ: «Не можна називати себе учнем Христовим, а ставитися до своєї жінки, до своїх дітей по-поганськи» [Електронний ресурс] / Святослав Шевчук. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://ugcc.ua/audio/glava_ugkts_ne_mozhna_nazivati_sebe_uchnem_hristovim_a_v%D1%96dnositisya_do_svoiei_zh%D1%96nki_do_svoih_d%D1%96tey_popoganski_83999.html.
8. Шевчук С. Пастирський лист Блаженнішого Святослава «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом» [Електронний ресурс] / Святослав Шевчук. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <https://ugcc.fr/publications/official-documents-ugcc/pastyrskiy-lyst-blazhennyshoho-svyatoslava-zhyva-parafyya-mystse-zustrychy-z-zhyvym-hrystom/>.

Дата надходження до редакції: 09.10. 2018